

**«Балалар-ата-
аналар
қарым-қатынасын
позитивті
қалыптастыру
»**

**Бала сізді түсінуі
керек емес, сіз
баланы түсіну
қажетсіз.**

**Мақсаты: ата-аналар мен балалардың
үйлесімді, сенімді өзара іс-қимыл жасау
дағдыларын қалыптастыру**

Міндеті:

1. Топта эмоционалды босаңсыған ортаны,
қолдау атмосферасын құру.

2. Сенімді балалар мен ата-аналар
қарым-қатынасын дамыту.

3. Қарым-қатынас дағдыларын
дамыту.

4. Бірлескен сындарлы ынтымақтастық
дағдыларын дамыту.

Жаттығу

"Маған сенің атыңды айт,
мен сенің кім екеніңді айтайын!>>

Отбасы-жеке тұлғаны дамытудың маңызды факторы. Отбасында бала туады, әлем туралы алғашқы білім алады және алғашқы өмірлік тәжірибе алады. Баланы ата-аналар тәрбиелеуі керек, ал барлық әлеуметтік институттар баланың өзін-өзі дамытуға жағдай жасауға, оның жеке бейімділігін, бейімділігін білуге және оны жүзеге асыруға көмектесе алады. Отбасылық тәрбие адамның өмір бойы жалғасады, тәуліктің кез келген уақытында, жылдың кез келген уақытында болады.

Ата-ана мен бала арасындағы қарым-қатынастың негізгі түрлері.

Авторитарлық түрі.

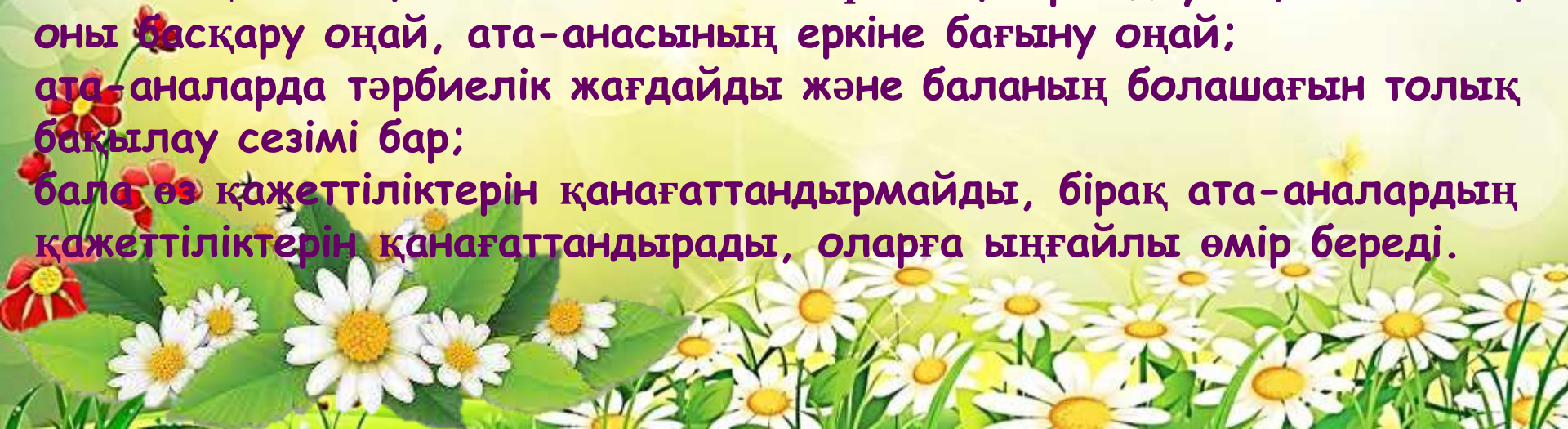
Отбасында қатаң иерархия бар: ересектер әрқашан дұрыс деп саналады, балалар олардың барлық талаптары мен бұйрықтарына сөзсіз бағынуға міндетті. Баланың пікірі ескерілмейді, оның мүдделері мен көңіл-күйлері ескерілмейді, тілектері мен сезімдері ескерілмейді.

Балалар мен ата-аналар арасындағы қарым-қатынастың осы стилімен:

бала "ыңғайлы", өйткені ол мойынсұнғыш, Орындаушы, талапсыз, оны басқару оңай, ата-анасының еркіне бағыну оңай;

ата-аналарда тәрбиелік жағдайды және баланың болашағын толық бақылау сезімі бар;

бала өз қажеттіліктерін қанағаттандырмайды, бірақ ата-аналардың қажеттіліктерін қанағаттандырады, оларға ыңғайлы өмір береді.

Рұқсат түрі.

Ата-аналар балаға онша қызығушылық танытпайды, оған "қол жетпейді". Баланың қажеттіліктері, әсіресе эмоционалды байланыста, еленбейді. Бала назардың, қамқорлықтың, жылудың жетіспеушілігін сезінеді. Ата-аналары көп жұмыс істеуге мәжбүр болған табысы төмен отбасыларда да, материалдық жағынан өте гүлденген отбасыларда да байқалуы мүмкін, онда өз өмірімен айналысатын ата-аналар баланы әдемі киіндіріп, тамақтандырады, ойыншықтармен қамтамасыз етеді, бірақ іс жүзінде онымен байланыс жоқ.

Балалар мен ата-аналар арасындағы қарым-қатынастың осы стилімен:

ата аналар алдымен баланы тәрбиелеуге көп күш пен уақыт жұмсамайды;

бала өз проблемаларын өз бетінше шешуге үйренуге мәжбүр.

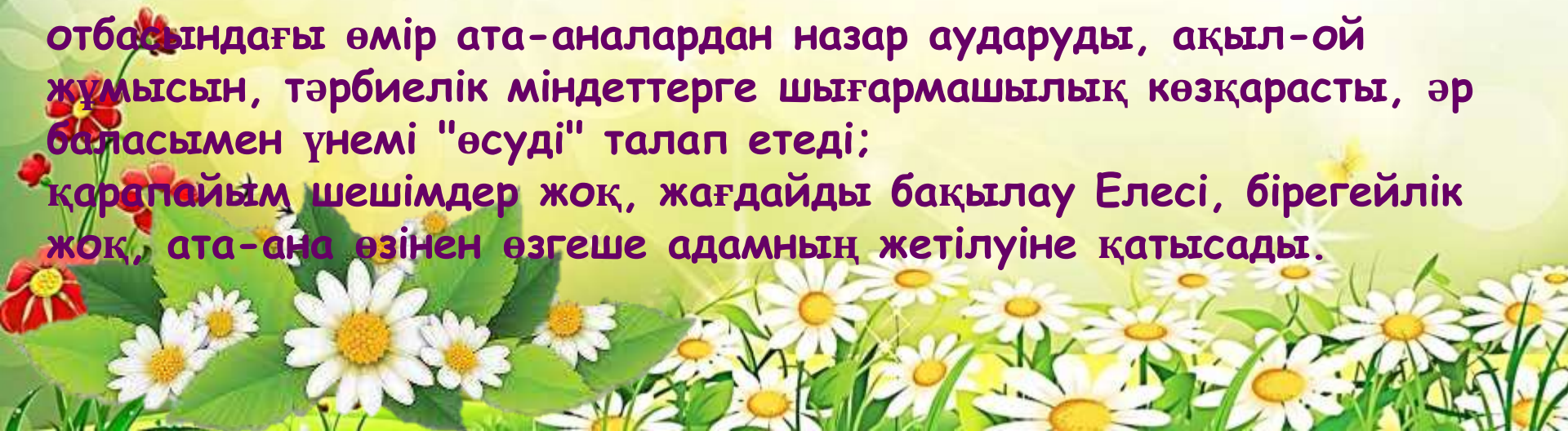
Демократиялық түрі.

Осы типтегі отбасындағы ата-аналар басты болып саналады, олар билік пен жауапкершіліктің негізгі үлесіне ие. Бірақ маңызды отбасылық мәселелерді шешуде балалардың мүдделері мен пікірлері ескеріледі. Отбасында жасына қарамастан бір-біріне құрметпен қарау қабылданады. Отбасы барлық қатысушылар талқылайтын және қолдайтын белгілі бір дәстүрлердің, ережелер мен құндылықтардың болуымен сипатталады. Бала өзінің шектеулерін, өкілеттіктерін және жауапкершілік аймағын жақсы біледі. Отбасында жылы эмоционалды климат басым, жанжалды немесе қиын жағдайлар үнсіз қалмайды, бірақ сындарлы түрде талқыланады және шешіледі.

Балалар мен ата-аналар арасындағы қарым-қатынастың осы стилімен:

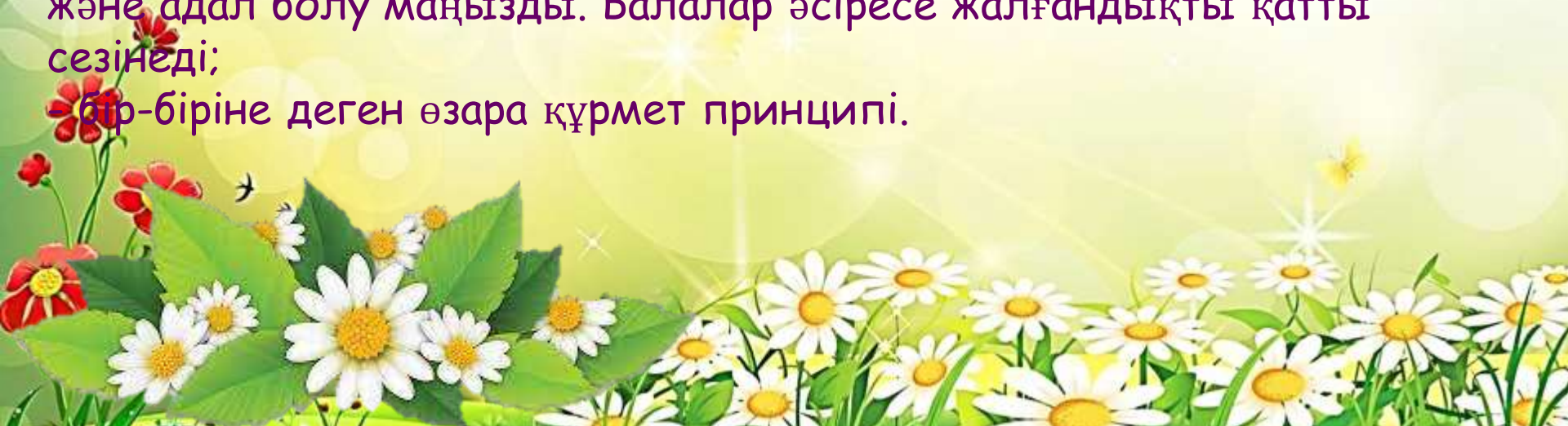
отбасындағы өмір ата-аналардан назар аударуды, ақыл-ой жұмысын, тәрбиелік міндеттерге шығармашылық көзқарасты, әр баласымен үнемі "өсуді" талап етеді;

қарапайым шешімдер жоқ, жағдайды бақылау Елесі, бірегейлік жоқ, ата-ана өзінен өзгеше адамның жетілуіне қатысады.

Балалар мен ата-аналардың оң қарым-қатынасын жүзеге асыру кезінде ескеру қажет 4 қағида:

- теңдік принципі. Қарым-қатынас серіктестік деңгейінде сақталуы керек, өйткені "бала болашақ адам емес, тек болу және болу еркіндігі, түсіну және қабылдау құқығы, басқаларды қабылдау және түсіну қабілеті бар адам" ;
- басқа адамның жеке басына зорлық-зомбылықтың болмауы сияқты еріктілік принципі;
- ашықтық пен шынайылық принципі. Қателіктеріңізді мойындау және адал болу маңызды. Балалар әсіресе жалғандықты қатты сезінеді;
- бір-біріне деген өзара құрмет принципі.

Жаттығу "Қарапайым сұрақ"

Балалар мен ата-аналардың оң қарым-қатынасын қалыптастыруға арналған кеңестер.

Баланың өзімен және айналасындағылармен терең, келіспеушілікке жол бермеу үшін оның өзін-өзі бағалауы немесе өзін-өзі бағалау сезімі үнемі сақталуы керек:

- 1. Әрине, оны қабылдаңыз.**
- 2. Оның тәжірибесі мен қажеттіліктерін белсенді тыңдаңыз.**
- 3. Бірге болу (оқу, ойнау, жаттығу).**
- 4. Ол айналысатын сабақтарына араласпаңыз.**
- 5. Сұрағанда көмектесу.**
- 6. Табыстарды қолдау.**
- 7. Өз сезімдеріңізбен бөлісу (сену дегенді білдіреді).**

Балалар мен ата-аналардың оң қарым-қатынасын қалыптастыруға арналған кеңестер.

Баланың өзімен және айналасындағылармен терең, келіспеушілікке жол бермеу үшін оның өзін-өзі бағалауы немесе өзін-өзі бағалау сезімі үнемі сақталуы керек:

- 1. Әрине, оны қабылдаңыз.**
- 2. Оның тәжірибесі мен қажеттіліктерін белсенді тыңдаңыз.**
- 3. Бірге болу (оқу, ойнау, жаттығу).**
- 4. Ол айналысатын сабақтарына араласпаңыз.**
- 5. Сұрағанда көмектесу.**
- 6. Табыстарды қолдау.**
- 7. Өз сезімдеріңізбен бөлісу (сену дегенді білдіреді).**

Жаттығу "Өз орныңды тап"

Тәрбиеден бұрын балалық шағыңызға есік ашыңыз. Есіңізде болсын, сіз қандай болдыңыз, ата-анаңыздан не күттіңіз? Балаңызды тәрбиелеу кезінде сіз не сезінесіз? Оған үстемдік пе, әлде жаңашырлық па? Бірақ ең бастысы-баланы ешқашан әсер ету жағдайында тәрбиелемеу. Жеті рет өлшеңіз, біреуін кесіңіз. Бала кезіңізде өзіңіз армандаған ата-ана болуға тырысыңыз.

